

Yttrande från Regionkommittén om Meddelande från kommissionen: Vetenskap och teknik, centrala faktorer för Europas framtida utveckling – Politiska riktlinjer för forskningsstöd i Europeiska unionen

(2005/C 71/06)

REGIONKOMMITTÉN HAR AVGETT DETTA YTTRANDE

med beaktande av

Europeiska kommissionens meddelande "*Vetenskap och teknik, centrala faktorer för Europas framtida utveckling – Politiska riktlinjer för forskningsstöd i Europeiska unionen*" (KOM(2004) 353 slutlig),

kommissionens beslut av den 17 juni 2004 att rådfråga Regionkommittén i detta ärende, i enlighet med artikel 265.1 i EG-fördraget,

ordförandens beslut av den 5 april 2004 att ge utskottet för kultur och utbildning i uppdrag att utarbeta ett yttrande i ärendet,

Europeiska rådets beslut i Lissabon att anta begreppet ett europeiskt område för forskningsverksamhet och därigenom lägga grunden för en gemensam politik för forskning och teknik inom Europeiska unionen,

Europeiska rådets beslut i Barcelona i mars 2002, då unionen satte upp som sitt mål att före slutet av 2010 öka de europeiska forskningsinsatserna till 3 % av unionens BNP,

kommissionens meddelande om "*Europa och grundforskningen*" ⁽¹⁾

kommissionens meddelande ⁽²⁾ om "*Universitetens roll i kunskapens Europa*" och ReK:s förberedande yttrande om "*Universitetens roll i den lokala och regionala utvecklingen i kunskapens Europa*" (CdR 89/2003 fin) ⁽³⁾,

rapporten från en högnivågrupp med professor Ramon Marimon som ordförande om utvärderingen av effektiviteten hos de nya instrumenten i sjätte ramprogrammet (21 juni 2004),

det utkast till yttrande (CdR 194/2004 rév. 1) som antogs av EDUC-utskottet den 22 september 2004 (föredragande: **Jyrki Myllyvirta**, stadsdirektör i S:t Michel (FI-PPE),

och av följande skäl:

- 1) De övergripande målen i meddelandet är absolut nödvändiga för att Lissabonstrategin skall kunna genomföras. En ökning av de europeiska forskningsinsatserna till 3 % av unionens BNP, där 2 % kommer från den privata sektorn och allt är knutet till forskning och utveckling för att främja kunskapsbaserade samhällen och ekonomier i Europa, är ett ambitiöst mål som endast kan uppnås genom gemensamma ansträngningar och samordnade insatser inom unionen och medlemsstaterna.
- 2) I meddelandet anges sex viktiga mål för utvecklingen. Det handlar om följande målsättningar:
 - Skapa europeiska spetsforskningscenter genom samarbete mellan laboratorier.
 - Starta europeiska teknikinitiativ.
 - Främja kreativitet i grundforskningen genom konkurrens mellan forskarlag på Europanivå.
 - Göra Europa mer attraktivt för de bästa forskarna.
 - Utveckla forskningsinfrastrukturer av europeiskt intresse.
 - Förstärka samordningen av nationella forskningsprogram.

⁽¹⁾ KOM(2004) 9 slutlig.

⁽²⁾ KOM(2003) 58 slutlig.

⁽³⁾ EUT C 73, 23.3.2004, sid. 22.

Förslagen beträffande generella förfaranden innefattar följande:

- En mer framstående forskning i hela EU, särskilt i de nya medlemsstaterna.
- EU:s insatser koncentreras till centrala ämnesområden.
- Bättre metoder för bättre resultat.

- 3) De åtgärder som föreslås i meddelandet är inte sammanhållningsinstrument i sig, men de utövar med nödvändighet ett inflytande – positivt eller negativt – på sammanhållningen. De kunskapsbase-
rade företagen utgör en drivkraft för utvecklingen inom hela Europa. Om man kan få dessa krafter
att främja sammanhållningsmålen är det mycket effektivare ur regionalpolitisk synvinkel än en forsk-
ningspolitik som leder till centralisering, något som måste kompenseras genom ökade regionalpoli-
tiska stöd och bidrag.

**Vid sin 57:e plenarsession den 17–18 november 2004 (sammanträdet den 18 november) antog
Regionkommittén följande yttrande enhälligt**

1. Regionkommitténs ståndpunkt

KOMMITTÉNS BEDÖMNING

1.1 Regionkommittén ställer sig positiv till meddelandet om "Vetenskap och teknik, centrala faktorer för Europas framtida utveckling – Politiska riktlinjer för forskningsstöd i Europeiska unionen" och betraktar det som en synnerligen viktig utgångspunkt för att utöka och förbättra europeisk forskning till gagn för hela Europa.

1.2 ReK delar kommissionens åsikt att vetenskaplig forskning, teknisk utveckling och innovation utgör kärnan i en kunskapsbaserad ekonomi och spelar en nyckelroll för tillväxt och konkurrenskraft, såväl vad gäller företag som sysselsättning och när det gäller att förbättra EU-medborgarnas livskvalitet.

1.3 ReK vill erinra om att i Europa beror de enskilda regionernas tillväxt och framgång i allt högre grad på utvecklingen av en kunskapsbaserad ekonomi.

1.4 ReK anser att även om Europeiska unionens insatser vad gäller forskningspolitiken har visat sig vara värdefulla och nödvändiga, är dessa numera inte tillräckliga för att motsvara dagens behov.

1.5 ReK stöder målet att 3 % av BNP skall investeras i forskning och utveckling. Detta absolut nödvändiga mål kan endast uppnås genom att samtliga medlemsstater stöder målsättningen fullt ut. Kvantitativt sett kan direkt forskningsstöd från EU endast spela en marginell roll. EU:s åtgärder kan emellertid på ett avgörande sätt bidra till att stärka engagemanget och till att investeringarna ger maximal utdelning.

1.6 ReK stöder kommissionens förslag att unionens forskningsstöd skall fördubblas under åren 2007–2013. Det ligger i hela Europas intresse att detta förslag förverkligas, även om andra delar av budgetplanerna för perioden 2007–2013 skulle komma att förändras.

1.7 ReK vill, i likhet med kommissionen, framhålla att anslutningen av de nya medlemsstaterna med deras mänskliga och kulturella resurser innebär att det finns ännu starkare skäl att förbättra åtgärderna och öka resurserna på forskningsområdet.

DET EUROPEISKA MERVÄRDET

KOMMITTÉNS BEDÖMNING

1.8 Regionkommittén betonar att när det gäller forskningspolitik är det europeiska mervärdet uppenbart. Det skapas av följande:

- Möjligheten att bygga upp den nödvändiga kritiska massan inom forskningsområden där enskilda länder är för små.
- Större möjligheter att locka till sig de vetenskapliga toppkrafterna.
- Den förbättrade rörligheten för högt utbildade forskare och andra experter.

1.9 ReK anser att unionen vid sin finansiering av forskning och utveckling, inklusive det nya ramprogrammet, måste vara dynamisk och lyhörd för näringslivet och forskningsvärldens och samhällets behov för att styra forskningen till de områden där effekterna på Europas tillväxt, på företagens konkurrenskraft och på sysselsättningen är mest uppenbara.

1.10 Kommittén vill framhålla att städer och lokala och regionala myndigheter på många sätt kan ge ett positivt bidrag till att det europeiska mervärdet kommer till sin rätt. Detta inbegriper regional innovationspolitik, teknikcentrum, företagskuvöser, vetenskapspark och riskkapitalfonder, och allt detta beaktas på ett tillfredsställande sätt i meddelandet. Genom sina nära band till EU-medborgarna fyller de lokala och regionala myndigheterna också en viktig funktion när det gäller nyskapande på olika områden såsom en hållbar utveckling i samhället.

1.11 ReK välkomnar målet att utveckla forskningsinfrastrukturer av europeiskt intresse.

1.12 ReK välkomnar också målet att göra EU:s forskningspolitik mer kostnadseffektiv.

1.13 ReK betonar att den kritiska massan är beroende av den aktuella frågan, det tematiska området och av deltagarna (se Marimon-rapporten). Någon universallösning bör inte tillämpas på samtliga temaområden och instrument.

1.14 ReK vill påpeka att man även måste ta hänsyn till regionala forskningsprogram och programmens konsekvenser för den regionala utvecklingen i anslutning till att samordningen av nationella program förbättras.

1.15 ReK vill betona att små och medelstora företag, som utgör 99 % av alla affärsföretag, svarar för de flesta arbetstillfällena, och de spelar en nyckelroll för europeisk innovation och regional utveckling. Den europeiska forskningspolitiken måste inbegripa de små och medelstora företagen och deras behov av forskning och utveckling på ett bättre sätt än tidigare.

1.16 ReK instämmer i att forskare måste ha möjlighet att utnyttja europeiska forskningspolitiska åtgärder fullt ut – inklusive möjligheten att genomföra småskaliga projekt – i enlighet med deras egna intressen och behov, och kommittén välkomnar förslaget att skapa en öppnare mekanism för forskningsstöd.

1.17 ReK önskar att de projekt som föreslås av forskarna på eget initiativ ges större tyngd med utgångspunkt i företagens behov av forskning och utveckling.

1.18 ReK vill peka på den bidragande roll som spelas av ekonomisk utvecklingspolitik och av ekonomiska utvecklingsstrategier på lokal och regional nivå. Vanligtvis är det städerna, de lokala myndigheterna och regionerna som i samarbete med universitet och företag i området samordnar instrumenten för lokal och regional utveckling och hela infrastrukturen för innovationer.

1.19 ReK anser att Eureka-metoden är ett bra exempel på ett ambitiöst forskningsnätverk med vetenskaplig inriktning där tröskeln även för de små och medelstora företagens medverkan är låg.

FORSKNINGENS MÅNGFALD OCH GEOGRAFISKA DECENTRALISERING

KOMMITTÉNS BEDÖMNING

1.20 ReK vill framhålla att den höga utbildningsnivån hos en mycket stor del av befolkningen är en viktig tillgång för

Europa, och för att detta skall kunna utnyttjas till fullo måste Europa ha en vittomfattande infrastruktur för utbildning och forskning.

1.21 ReK efterlyser kraftfulla åtgärder för att göra det möjligt för mindre institutioner och offentliga myndigheter att dra nytta av Europas forskningspolitik. Forsknings- och utvecklingsmiljön har blivit mångsidig och mångfasetterad. Skillnaden mellan grundforskning och tillämpad forskning har suddats ut. Ny kunskap kan tas fram i inrättningar av varierande storlek och utformning. Till och med små institutioner kan bidra med kunskaper av världsomfattande intresse inom smala fackområden, särskilt om de samarbetar med högteknologiska företag.

1.22 ReK vill betona att forskningens mångfald, autonomi och geografiska decentralisering är viktiga faktorer för att öka dess regionala inflytande. Utveckling av städernas och de regionala myndigheternas administrativa strukturer är också en förutsättning för att innovationer skall kunna föras vidare från forskningsvärlden till företagen och offentliga organisationer. Detta är särskilt viktigt i de nya medlemsstaterna, där utveckling av decentraliserade administrativa strukturer och en förstärkning av de lokala och regionala myndigheterna är centrala faktorer för att se till att det skapas en hållbar utveckling på lokal och regional nivå.

1.23 ReK vill peka på olikheterna mellan systemen i Europa. Städernas, de lokala myndigheternas och regionernas betydelse varierar mellan länderna när det gäller att organisera, finansiera och utveckla den högre utbildningen och forskningen, och framför allt när det gäller att skapa innovativa miljöer genom att kombinera forskning, utveckling, företagskuvöser och företagsmiljöer där forskningsresultaten leder till ny affärsverksamhet, nya arbeten och ökat välbefinnande.

1.24 ReK anser att man – i enlighet med vad som föreslås i meddelandet – måste införa "spetsforskningscenter" och samtidigt beakta starkt specialiserade mindre center som kan vara av stor betydelse för utvecklingen av globalt konkurrenskraftiga företag inom smala produktionssektorer och som kan utgöra en grund för framväxande storskaliga företag.

1.25 ReK anser att samma sak gäller för teknikplattformarna; man måste betrakta plattformarna som hjälpmedel för att främja högteknologiska företag i olika delar av Europa.

1.26 ReK är positiv till att strukturfonderna kan användas som komplement för att finansiera forskning. Man måste finna praktiska lösningar i regioner som omfattas av målet "konvergens" och i regioner som omfattas av målet "regional konkurrenskraft och sysselsättning", med särskild tonvikt på de nya medlemsstaterna.

1.27 ReK rekommenderar att "Marie Curie"-åtgärderna för att göra Europa mer attraktivt för de vetenskapliga toppkrafterna drivs vidare och förstärks. Den europeiska forskningen måste kunna utnyttja hela sin potential för att förbättra den europeiska konkurrenskraften och tillvarata kapaciteten hos ungdomar, kvinnor och alla regioner samt de fördelar som ett utökat samarbete med utomeuropeiska länder innebär.

MOT DET SJUNDE RAMPROGRAMMET

KOMMITTÉNS BEDÖMNING

1.28 ReK välkomnar den uppmaning som i slutet av meddelandet riktas till olika intressenter och aktörer inom den europeiska forskningen att delta i diskussionerna om utformningen av det sjunde ramprogrammet.

1.29 ReK vill också framhålla den positiva roll som eventuellt skulle kunna spelas av olika intressenter och framför allt av lokala och regionala myndigheter i relation till det föreslagna europeiska forskningsrådet. Tanken på ett europeiskt forskningsråd, oavsett om det får formen av en EU-byrå eller någon annan struktur, bör utvecklas så att det skapas möjligheter till nära kontakter med den lokala och regionala administrationen och med Regionkommittén. Finansieringen av europeisk forskning och utveckling bör utgå från den vetenskapliga kompetensen och från möjligheterna att förse den kommersiella marknaden med nya innovationer och möta samhällets behov. Regionkommittén anser det viktigt att även europeiska regioner och forskare utanför de forskarlag som är finansierade via det föreslagna europeiska forskningsrådet får del av forskningsresultaten.

1.30 ReK stöder den föreslagna rationaliseringen och omorganisationen av unionens verksamhet till stöd för forskning i

och till gagn för små och medelstora företag, till stöd för utveckling av riskkapitalfonder, vetenskapsparker, företagskuvöser och regional innovationspolitik; till stöd för tekniköverföring och förvaltning av immateriell äganderätt och patent. Detta förslag berör många av kommissionens generaldirektorat och måste förberedas gemensamt, och även Regionkommitténs medverkan är absolut nödvändig.

2. Regionkommitténs rekommendationer

KOMMITTÉNS BEDÖMNING

2.1 ReK rekommenderar att frågan om att främja en balanserad regional utveckling i Europa inbegrips i samband med genomförandet av den europeiska forskningspolitiken.

2.2 ReK vill framhålla att stödet till forskning och utveckling måste beaktas när nya strukturfondsprogram förbereds.

2.3 ReK framhåller att den mänskliga dimensionen och samhällets behov bör ingå i det nya finansieringsprogrammet.

2.4 ReK understryker vikten av infrastruktur för forskning och innovation, forskningscenter, teknikparker och spetsforskningscenter, inklusive de småskaliga, och man får inte glömma bort den nyckelroll de spelar vid utbildningen av forskare och för att bygga upp humankapitalet, inte bara på det lokala planet utan även till gagn för större områden.

2.5 ReK rekommenderar att unionen finansierar utökad forskning i entreprenörskap, regionala innovationsprocesser och kommersialisering av forskningsresultat i syfte att utveckla instrument för att stärka kunskapsbaserade ekonomier i olika delar av unionen.

Bryssel den 18 november 2004

Regionkommitténs

ordförande

Peter STRAUB